

ปัจจัยที่มีผลต่อภาวะข้อไหล่ติดในผู้ป่วยหลังผ่าตัดรักษามะเร็งเต้านม โรงพยาบาลเชียงราย
ประชานุเคราะห์

วันชพร จอมกัน วท.บ.*

บทคัดย่อ

ความเป็นมา : โรงพยาบาลเชียงรายประชานุเคราะห์มีผู้ป่วยมารับการผ่าตัดรักษามะเร็งเต้านมประมาณ 200 รายต่อปี เมื่อติดตามผู้ป่วยหลังผ่าตัด พบว่ามีภาวะข้อไหล่ติดถึงร้อยละ 5

วัตถุประสงค์ : ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อภาวะข้อไหล่ติด เพื่อนำมาใช้ปรับปรุงการดูแลผู้ป่วยหลังผ่าตัดรักษามะเร็งเต้านมให้ดีขึ้น

วิธีการศึกษา : เป็นการศึกษาในรูปแบบ Prospective Cohort Study ในผู้ป่วยหลังผ่าตัดรักษามะเร็งเต้านม ตั้งแต่เดือนเมษายน - ธันวาคม 2565 โดยเก็บข้อมูลจากแบบบันทึกผู้ป่วยกายภาพบำบัด และแบบสอบถาม อาสาสมัคร ได้ติดตามครั้งที่ 1 สัปดาห์หลังการผ่าตัด และติดตามครั้งที่สองที่ 3 สัปดาห์หลังการผ่าตัด ข้อมูลที่ศึกษาได้แก่ ข้อมูลพื้นฐานทางคลินิกของผู้ป่วย เช่น ชนิดการผ่าตัด มุมการเคลื่อนไหวข้อไหล่อีกก่อนกลับบ้าน เป็นต้น วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ สถิติ t-test, exact probability test และ multivariable logistic regression

ผลการศึกษา : ผู้ป่วยที่เข้าเกณฑ์ศึกษา 66 ราย แบ่งเป็นกลุ่มเสี่ยงข้อไหล่ติด 39 ราย และกลุ่มข้อไหล่เกณฑ์ยอมรับได้ 27 ราย ผลจากการติดตามครั้งแรกพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อภาวะข้อไหล่ติด ได้แก่ มุมการเคลื่อนไหวข้อไหล่ข้างที่ผ่าตัดเต้านมก่อนผู้ป่วยกลับบ้านวัดได้น้อยกว่า 120 องศา (OR 1.56, 95%CI 1.07 ; 2.27, p-value 0.020) และการที่ผู้ป่วยมีความกังวลกลัวแผลฉีกหรือสายระบาย (Radivac drain) หลุด (OR 1.67, 95%CI 0.96 ; 2.89, p-value 0.068) ปัจจัยที่พบจากข้อมูลการติดตามครั้งที่สอง ได้แก่ ผู้ป่วยที่มีอายุมากกว่า 60 ปี (OR 3.75, 95%CI 1.58 ; 8.88, p-value 0.003) และ การบริหารข้อไหล่ไม่สม่ำเสมอ (OR 3.75, 95%CI 1.45 ; 9.68, p-value 0.006)

สรุปผลและข้อเสนอแนะ : ในผู้ป่วยหลังผ่าตัดรักษามะเร็งเต้านม ที่มีอายุมากกว่า 60 ปี หรือมีมุมการเคลื่อนไหวข้อไหล่ข้างที่ผ่าตัดเต้านมก่อนกลับบ้านน้อยกว่า 120 องศา เป็นกลุ่มเสี่ยงต่อการมีภาวะข้อไหล่ติด ควรเน้นการให้ความรู้ การฝึกบริหารข้อไหล่ ตลอดจนการดูแลแผลผ่าตัดและสายระบาย (Radivac drain) เพื่อลดความกังวลให้กับผู้ป่วย

คำสำคัญ : มะเร็งเต้านม ภาวะข้อไหล่ติด

